

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -
Cod. Ettenheim-Münster 359**

Specius, Johannes

[S.l.], 1596

Questio 2da

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)

eig affectionibus & cognitionibus; sed quia esse latius
sine sumptum ipsum quoque fieri & cognosci
complectitur. At non si ea primum ad se trade
da erat quod namque ipsius explicatio ac distinctio
ante oculos proponeret necesse est fuit aliquot
quater essentia velos eadem complecti id quod
accurate sapientibus consistit. Atque progressus
a perfectionibus se meminit esse realiter completi
ac perfecti quod significat verbo est; deinde esse
realiter inchoati quod indicant verbo fit; postea
modo esse cogniti quod significat verbo cognoscitur.
Itaque verbo est complexus est omne esse quod
se ponit in predicamentis. Verbo fit est illud
reductum quod nomine generationis sine substantiis
sine accidentibus significat. Atque ad ea predicantia
ta reductum in quibus ponitur res genita. Verbo
autem cognoscitur est esse quod res est opera intel
lectus. Daretur quod particulas illas optima
rue ab ista hac definitione sumptis comple
sas.

Quaestio 2da

De altera Definitione et
numero principiorum.

70

naturalium.

Remanentium principia ex textu et. sub verbis
determinat Aristoteles: ^{Altera de his princi-} ^{piorum.} ^{78.} ^{Quomodo sumat pro-} ^{positio Ep.}
Oportet principia neq. ex altero
tibus esse neq. ex alijs & ex his omnia; quam
uersione paulo comodiore supra posuimus. Ad
cuius determinationem notandum quibus no-
tula Ex notum quatuor accipiuntur ut notat
habitudines aliorum causarum in proprie accipi
& ordine ac habitudine principij ut essentia
lib. & compositionibus ut termini a quo & pro
ductionibus; per quos eandem ptinendam distri-
mer indicant ut principia physica
& causae externae efficientes Finem & Exem-
plar. Efficiens n. est a quo, Fines propter
quem. Exemplar ad imitationem res
quae efficiunt. Ex quo sequitur Elementa
ex quibus mixtum generatum non esse principia pri-
ma; tum quia fiunt ex alijs tanquam ex prin-
cipijs essentialibus; tum quia mixtum non fit
ex his tanquam ex partibus essentialibus mixtis;
tibus saltem formalibus & actu prout in

Epistola de accidentibus
hinc

lib: et generatione doceri solent. Denique ex
dunt et hae definitione accedunt et oia ea
ep qd nullu' corp' naate oia ut sunt fig
Nota. **1.** menta substa separata deo et deo sequitur
nihil rae primum principium ob stare q tam
maas qua forma diuisibilis componant ep
sunt p'ibz integran'ibz: sicut n. compositio
ep p'ibz Metaphysicis ita nec compositio ep
p'ibz integran'ibz principium simplicitati nihil
propt' efficit. R'io primi est qd p'ter Meta
physica n' re s' rae distinguunt: R'io 2 di
qa licet p'ter integranter r'ra di'ringunt
seuuntim ac separatim in ipso in toto integro
q actu g'ficiunt n' in se uerbo et signatice
a se mutuo secerunt: Haec dicit qd no' totu' p'p'ri
cum & essentiali s' totum quatum seu mag
nitudine his p'ibz efficiatur. Deo notanda
rem ab integro duobz modis fieri poe loquendo ut
t fieri proprie ac physice quo pacto totu' fieri
& produci p' uero confieri & conproduci dr. Vnq
mody est qa nihil effecty illig' q fieri dr aut fieri
fuit s' s' d'm totum suum esse & p'ter omnes

Ratio 1ma

Ratio 2da

18.

Res duobz modis
potest fieri.

19.

quod hinc produitur: Et sic modus de creatio conue, ²¹ hic modus de creatio.
nitq; soli Deo in ad illam nitq; infinita regat
De qua Theologi in 1° pte d-t sem. q. 1. s. l. m. d.,
ta et de re in sua physica l. s. c. s. l. s. q. u. t. q.
Et hoc modo d- simh: Creatio e' productio rei ex ^{de creatiois.}
nihilō simptr. s'cū ex nulla supposita mat. Alter 2do
modus est qn effectus q' fieri d- nō totq; produit
s' aliqua pte eig ante fuit ex qua d- in qua
altera produit: Et sic produendi modus d- ^{affinitas de creatio.}
generatio conuenitq; re by creatio quam ea est
gditio nulla ut possit effectus totū d- uōne
producere. Sed q' requit ut aliq' subiectum sit aut ^{Quod requit ad hanc}
fuerit in quo d- ex quo produat aliam re' qua ^{notam.}
forma d- ex cuius forma ac subiecti conuictio
fit compositum q' d- factum seu generati' hinc
2do modo. Itaq; ad istum produendi modum
requit ut subiectum q' erat aptū habere forma'
d- tū eam nō habebat postea p' actionē agentis
agentis eandem forma' accipiat q' e' subiectum
mutari.
Hic notatib' e' prima conclusio principia rerū ^{Conclusio 1^a.}
natura It' cōtraria. Non item ideo con ^{Quomodo hinc conclusio}
clusio uolūter de omnib; s' p' particulariter et ^{fit intelligenda.}

mit finte q natty in naagnag gnatioe coxcurat
 aliqua pncipia contraria. Supposito corphi
 lespreca confensa paulo supig indicato conclusio
 probat hanc gelsio nem eandem rae rae probat ffates: Conditio
 nes ghanom' & gden primorum convenit
 pncipijs rautob' q sunt gtraria pbr Anr
 qa et prima cotraria neq ex se neq ex alijs
 sz ex ipsis ois fiunt: q pncipijs rautob' que
 nunt gditiones primoru gtriarum. Anr pbr:
 pncipia ghanom' pncipia gtriarum duo st gtra qdam n. sunt
 pncipia qdam pncipia pncipia pncipia
 pncipia gtriarum. 4 1a qualitates calor frigus humor siccitas.
 Ex haru varia cooptione in fiunt gtraria
 Secunda id est 2da qualitates gtraria utal
 hum nigrum Dulce amarum &c: ipsa neq
 ex se mutuo neq ois ex alijs fiunt quia
 si ex alijs fierent ipsa non essent prima.
 Secundu genui primoru pncipioru gtriarum
 pncipia ex qob omnia fieri manifestu
 est: Album n. fit ex ror albo homo ex
 ror hore. Huius rae est: qa fieri aliquid
 singtr e augere nom' esse q ante no dabeat

pncipia ghanom'
 pncipia gtriarum
 2a

4 1a Qualitates

Conditio gtriarum
 genui primoru pncipioru

Ror hore

& fieri quodammodo e augere ionu' esse quodam
 modo. Itaq; ordo generationis necis requit ut ig
 nis vq' fiat ex eo q non e ignis & albu' ex eo
 q non e album: Verum q a naatit ex nihilo
 nihil producit segle unquamq; forma' produci
 ex negatione sui in subiecto ac dante apto
 nato ad illam recipiendam. & ex finitate p'pria
 & proxima sui p'p'ia. Patet q' p'incipia gra
 ria ad generationem necia ee forma' d' p'ri
 nationem; in aentibus qdem produci honty
 forma' aentalem & p'riuationem in substa
 tiatib; vero forma' substantialem emq; p'p'ri
 am p'riuationem &c. Patet et hinc dr
 ab h'ite rem' naatum p'incipia ee p'p'ia Nota.
 ria illum itelligere p'ima g'itaria non p'io
 rib; g'arib; s; posteriorib; De quo Dupliu' co
 trarioru' g'are vide queq; com' m' b; in c 3
 hinc p' m' libri q. 2 art 2.

Vid. Com' m' b;.

Conclusio 2da. P'incipia no' sunt infinita p'robah. Conclusio 2da.
 q' si essent infinita non possent cognosci p'robah.
 eo sequent' neq; cor'p' naate p'fecte cognosci
 po'et cum tunc unquamq; rem p'fecte cognos
 carit.

Cognoscimus, cu' oia illig principia cognoscimus: s; infimtu' p'ncipiu' n' p't 9° & c: Rationes ab aliis duas s; p'ter initio b'ti cap: quab

Vide et al.

Vide apud ed.

Conclusio 3ta.
18.
Tria sunt principia q' probah.

Conclusio 3ta Principia s; plura qua' duo s; tria. Dando: Illa principia n' s;nt ee au' d'entia q' s;nt p'ter substantia. At substantie proprie nihil e' g'terum q' principia proprie non s;nt g'terum s; p'ncipiu' t'm opposita: p'ncipiu' aut no' est nisi in subiecto apto ante ad forma' recipendam. q' p'ter forma' & p'ncipiu' orien' q' s;nt duo principia e' et tertium v' subiectum seu ma'.

probah edo.

Conclusio 4ta.

Conclusio 4ta Ad oes generatione sufficiunt tria principia nempe forma & p'ncipiu' q' sunt g'terum & ma' q' duo h'ec g'terum s;nt p'ncipiu' recipit. probah omne q' g'terum progreditur a non esse ad esse aut igitur proprie dicitur a no' esse s;nt p'ter v' a nihilo aut a non

probah 1°.

esse sicut quidam a carentia in alium p[ro]p[ri]a.
 Sed p[ri]mu[m] dicitur a se & secundum ex quo sequitur
 ut q[uod] generat[ur] progredi a sua p[ri]ncipata rei ge-
 neranda forma ad eandem materiam ut iam est
 illam formam qua[m] suscipere poterat: cum aut[em]
 p[ro]pter ista nihil aliud ad generatione[m] requiritur se-
 quitur t[er]tia dicitur esse generationis p[ri]ncipia. & do-
 cetur. Amatio d[icitur] finis p[ro]p[ri]a p[ri]ncipia &
 neq[ue] flura s[unt] neq[ue] pauca. patet s[ic] q[uia]
 cum dicitur generatio est mutatio alium ex non
 esse ad esse p[ro] non e[st] it[er]um terminus quo
 nempe p[ri]ncipia; per e[st] it[er]um terminus quo
 quem nempe forma; vocabulo aut[em] ali-
 cuius generat[ur] subiectum seu materia. Res
 hanc suo more brevit[er] ac p[ro]legant cap[itu]l[um] 7. q[uestio]n[em] 1. at
 conclusio[n]e. telorant p[ro]p[ri]a comite. p[ri]ncipia
 q[ue] ad Socratis generatione[m] generant s[unt] in p[ri]ncipis
 man[us] & s[unt] r[ati]o[n]is q[ue] est forma h[ab]it[us]; e[st] q[ue] h[ab]it[us]
 illa hanc excipit hanc illam p[ro]ficiat; illa h[ab]it[us]
 pulchritudinem amat hanc in illis g[er]m[in]o co-
 quiescit; Amata u[er]o Socratem ipsum componit.
 Sed p[ro]pter illas d[icitur] et 3[um] p[ri]ncipium

patet 2do.

Hanc rem affine sic telorant comite.

nimirum eundem aia reatis priuao q in maq
pafuit & auerfu forma abolita est. plura
pro reclusione hac argtma uideant apud
Aelem & comentatores in eundem.

Vide inter alia.

Conclusio 5ta.

¶ huius.

probat.

probat.

probat.

Obiectio.

conclusio 5ta. Dicitur tunc quod tria genera sunt
et principia nempe materia & forma per
se. Et illis ab ipso componitur in quibus ulti-
mo resoluitur: scilicet res res ultimo resoluitur
tunc in materia & forma. Et ex his tunc componitur
et duo tunc sunt constitutiones seu compositiones
principia. Et de per se si quod esset aliud esset
nunc priuatio scilicet hoc non est. Et tunc duo pro-
bat Minor quia priuatio respiciat forma &
altera fugiente auerit altera quod ut sic
nunquam simul existant. Et ad eundem compo-
sitionem tanquam spiritus per materiam coalescunt. Et per se
illius res componitur per se existat. Et per se res existat de se materia
& forma ut autem per priuatioem materia & forma sunt principia
constitutiva per se: putatio de tunc principium per auerit compositionem que
tergo solum auerit materia ex qua res per se componitur: putatio
de se per priuatioem. Si dicatur quod duo idem id est tunc tunc
unum test principium eundem est alterum scilicet priuatio & materia
idem sunt. Et tunc materia est principium eiusdem priuatio quoque oritur.

Respondet primas de maas, id est, esse mater & fundus ad aut foris: Solutio. 34
 Cognitur autem hoc sic de primas ut est primas seu foris q
 pacto à maas distinguuntur: nec res soluta ulla res composita
 in primas nisi per causas quatenus si: audit maas in quam
 res se resoluta: Si dicat res artificiales à resoluta in
 maas & forma neq; n. proposito resoluta in xbum Est q est
 est forma neq; dicitur in sua forma. Sed deo neq; conseq. Solutio.
 Alia e. n. videtur alia alia maas; quibus dici potest et res
 artificiales resoluta in sua forma. Si resoluta non tunc dicatur
 et illis res q; manet et illis q; non manet resolutio facta.

Quaestio 31a.

Continens solutionem dubiorum quorundam.

Et in dubium recte supra sit explicata Vocula ex m. 2da Dubium
 Altera et hoc posita: cum dicitur ex principis esse oia. n. dicitur
 q; putent illas, sed de loco cum utiq; principia dicitur neq; ex se
 neq; ex alijs esse importare habentem in plus compositio, in uno
 addit. Sed ex ipso. Et oia ex primis habentem in plus compositio
 ter qua terminat. A Causa. Sed deo in comiti. c. 91. art. 10. Solutio.
 culam ex se eodem no. auferenda esse ita utiq; ut sequitur. Sed;
 nem ut in plus compositio aut terminat. A quo utruq; n. com
 plectitur verbum illud sunt in principia dicitur ex ipso. Et oia
 i. constant aut sunt. Ex quo patet qd respondendum sit ad
 eod. illud argum. quo nonnulli putant se putant primas, no esse prin
 cipium eo q; ex illa nihil fiat. Negandum e. s. n. dicitur. Sed
 ex primas nihil fiat tanq; neq; existente. Cum autem composito
 fit in aliqd ex primas tanq; tanq; ex eo unde p. sit motu.
 Et transmutatio non aut illud solum à quo neq; existet,
 te fit aliqd. Sed et illud ex quo non existet fit aliqd.

obvoluta.

Solutio.

Solutio.

non opponit ali,
qd fiat à sit principis.